

2011-10-20

STRATEGIRAPPORT FÖR TANZANIA, SEPTEMBER 2010 – AUGUSTI 2011**SAMMANFATTNING**

Resultaten av genomförandet av strategin, under dess sista år, är blandade, vilket återspeglas i såväl trenderna för indikatorerna i resultatmatrisen (Bilaga 2) som i indikatorerna kopplade till det generella budgetstödet (se avsnitt 3.7). Ambassadens bedömning är att genomförandet dock är på rätt spår för flertalet insatser som redovisas i rapporten, och att resultat även uppnåtts på sektornivå. Samtidigt noteras förseningar i flera sektorer (till viss del beroende av alltför ambitiösa eller vaga målsättningar), t ex energi och marknadsutveckling. Trots en genomsnittlig hög årlig tillväxt på ca 7%, har den inkomstrelaterade fattigdomen generellt inte minskat och 89 procent av befolkningen i Tanzania lever fortfarande under den internationella fattigdomsdefinitionen 1,25 USD/dag.

Ambassaden bedömer att många nödvändiga reformer fortskrider men alltför långsamt, t ex decentraliseringsreformen, och reformer för förbättrad offentlig finansiell styrning och förbättrat investeringsklimat. Korruptionen bedöms alltjämt vara ett allvarligt utvecklingshinder. Sverige har därför bedrivit en aktiv dialog i korrupsionsfrågor, inte minst inom ramen för budgetstödsdialogen, och har bl a genom stöd till tanzaniska riksrevisionen, media och civila samhället kunnat bidra till att stärka antikorrupsionsarbetet i landet. Detta bör vara prioriterat för svensk del även under kommande år, liksom en ökad fokus på att förbättra offentlig finansiell styrning inklusive som del av pågående samarbeten (t ex på energiområdet). MR-frågor och god samhällsstyrning generellt - inklusive fokus på stärkt ansvarsutkrävande - bör fortsatt prioriteras, inklusive i övergripande dialog och som tvärfråga i alla sektorer. Reformarbete som omfattar såväl myndigheter som strategiska aktörer i civila samhället och privata sektorn är därmed fortsatt av stor vikt.

Tanzanias ökade handel och samarbete med BRICS-länderna, inte minst Kinas ökande investeringar i Tanzania, är andra faktorer som inverkar på utvecklingssamarbetets roll och dynamik, där Tanzania tydligt markerar att tillväxtskapande investeringar har hög prioritet. På sikt innebär klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald att sårbarheten ökar, och att förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt minskar. Sveriges

komparativa fördelar vad gäller att kunna främja en omställning till en miljömässigt hållbar och samtidigt fattigdomsinriktad tillväxt bör här kunna utnyttjas.

1 INLEDNING

Utvecklingsarbetet styrs av samarbetsstrategin för Tanzania 2006-2011 och bestämmelserna i Tanzanias JAS 2006, som undertecknats av alla större givare. Det övergripande målet för det svenska utvecklingsarbetet med Tanzania är *"att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor"*. Samarbetets fokus är inriktat på följande områden: energi; demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet; marknadsutveckling; hälsa; utbildning samt forskning. Dessutom ges generellt budgetstöd för stöd till genomförandet av Tanzanias strategi för tillväxt och fattigdomsminskning.

Rapporten bygger vidare på den resultatredovisning som gjordes i slutet av 2010, inför utvecklande av bedömningsunderlag för ny samarbetsstrategi, och utgör ambassadens bedömning av resultat på insats-, sektor- och landnivå.

2 EKONOMISKT UTFALL

Den reviderade allokeringen för Tanzania 2011 uppgår till 785 MSEK. 200 MSEK (25%) har utbetalats t o m 31 augusti. Ambassadens bedömning är att hela det allokerade beloppet kommer betalas ut 2011, mot bakgrund av Tanzanias brutna budgetår (bland annat betalas därmed budgetstödet ut kvartal 4) som gör att huvuddelen av utbetalningar normalt görs under fjärde kvartalet.

	Allokering2011 (MSEK)	Utbetalat Jan-Aug (MSEK)	Prognos Jan-Dec (MSEK)
Hållbar samhällsbyggnad (energi)		63.4	107
MR, DEMO, jämställdhet		56.4	141
Marknadsutveckling		1.7	25
Hälsa		41.3	41
Utbildning		6.8	31
Forskning		28,3	62
Generellt budgetstöd		0.0	375
Övrigt		2.2	3
Totalt	785	200	785
Varav klimatsatsningen	0	0	0

3 RESULTAT

3.1 ENERGI

Antal insatser: 13ⁱⁱ. En insats avslutades och ett nytt avtal tecknades januari-augusti 2011.

3.1.1 Resultat och risker på insatsnivå

Insats 1: Makambako-Songea transmissionslinje och landsbygdselektrifiering

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
500 (458) ⁱⁱ	200812-201409	13	MoFEA & TANESCO	Projektstöd	100% ⁱⁱⁱ

Förväntade resultat på effektnivå (Expected outcome)

- Nationella nätets transmissionskapacitet har utökats till potentiell nytta för 21,200 kunder i provinserna Ruvuma och Iringa.
- 8,500 kunder har tillgång till tillförlitlig, kostnadsmässigt överkomlig och hållbar el.

Resultat

- Projektet är fortfarande i inledningsfas på grund av förseningar i undertecknandet av kreditavtalet. En två-årig detaljplaneringsfas inleds i oktober 2011. Resultat kan tidigast rapporteras år 2013.
- Upphandling av design- och genomförandekonsult har avslutats, och plan för genomförande och utbetalningar har justerats.

Risker och riskreducerande åtgärder

- Hög korruptionsrisk, hanterat genom konsultuppdrag för revision och uppföljning.
- Stor risk för fortsatta förseningar, med ökade kostnader som följd. Riskreducerande åtgärder inkluderar stöd till upphandling och att 15% projektbudgeten avsatts för oförutsedda kostnadsökningar.
- Hög risk att kapaciteten saknas att generera tillräckligt med el för det utbyggda nätet, hanterat genom svenskt stöd även till elproduktion, dialog om investeringar generellt, och underlättande av samarbete med privata sektorn.

Insats 2: Rural Energy Fund

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
203	201011-201406	69	GoT & REA	Programstöd	NA ^{iv}

Förväntat resultat på effektnivå

- Andelen av landsbygdsbefolkningen på fastlandet som har tillgång till tillförlitlig, kostnadsmässigt överkomlig och hållbar el har ökat från 2,5% 2010 till 5% 2014.

Resultat

- Insatsen är relativt ny, men ambassaden bedömer att aktiviteter i stort genomförs i enlighet med plan. 41 totalentreprenadsprojekt för nätutvidgande har kontrakterats för 20,000 nya uppkopplingar som beräknas komma ca 160,000 personer på landsbygden tillgodo^v
- Genom Energifonden fortsätter feasibility studier för mini-vattenkraftverk och andra förnyelsebara energikällor som biogas och solenergi.^{vi}

Risker och riskreducerande åtgärder

- Hög risk att kapaciteten för genomförande är begränsad, hanterad genom särskilda avtalsvillkor för uppföljning och revision.
- Hög risk för korruption, hanterad genom stöd för upphandlingar och revisioner av upphandlingar.
- Avsevärd risk för alltför hög nivå på subventioner, hanterat genom Energifondens riktlinjer och genomgång av kriterier för subvention av avgifter Hög risk att kapaciteten saknas att generera tillräckligt med el för det utbyggda nätet, hanterat genom dialog om ökade investeringar, under-lättande av involvering från privata sektorn, och ökning av småskaliga off-grid lösningar som riskreducerande åtgärder.

Insats 3: Zanzibar Electricity Backup

Avtalat belopp, (MEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet (%)
35	2010-2013	32,1	RGoZ & ZECO	Projektstöd	34.6%

Förväntat resultat på effektnivå

- Reservkapacitet att producera 25MW installerad på Zanzibar, som lösning på den akuta elkrisen i början av 2010.

Resultat

- Produktion av 25MW säkrad på kortare sikt genom upphandling, transport och installation av dieselgeneratorer

Risker och riskreducerande åtgärder

- Hög risk för framtida elkriser, p g a otillräcklig budget för att driva och underhålla generatorerna, hanterat genom dialog med myndigheterna på Zanzibar och ZECO om vikten av ökade avgifter.
- Hög risk att generatorerna på längre sikt inte används för att producera el för det allmänna nätet. Riskreducerande åtgärder inkluderar planerad diskussion om framtida användning av generatorerna när elförsörjningen stabiliserats.^{vii}

3.1.2 Bedömning av strategimålen för energi

Sektormål: En stat som kan leverera offentliga tjänster till medborgarna.^{viii} Mer specifikt, att andelen av befolkningen med tillgång till tillförlitlig och kostnadsmässigt överkomlig el (från nätet eller off-grid) har ökat från 8.2% 2006 till 15% 2011.^{ix}

Sektorresultat:

Leverans av tillförlitlig el är för närvarande otillräcklig och tillfälliga strömavbrott är vanliga. Investeringar i kraftgenerering och transmission inom sektorn är låga i förhållande till behoven. Situationen förvärras av brist på regn, med avsevärt minskad elproduktion från vattenkraft som följd. Tanzania planerar att genom ett krispaket öka elproduktionskapaciteten med minst 485 MW till mitten av 2012. Den

nominella kapaciteten idag är ca 960 MW, men den faktiska produktionen är 550MW–704MW bland annat p g a bristande underhåll. Indikatorerna för GBS-uppföljning visar visserligen att sektormålet är nära att uppfyllas (se 3.7), men ambassadens bedömning är att dessa data vilar på osäker rapportering och oklara kriterier och att det i själva verket är mycket tveksamt om målet att 15% av befolkningen har tillgång till el år 2011 kommer att nås. Ambassaden bedömer dock att de projekt som finansieras av Sverige har bidragit till ca 20% av alla nya uppkopplingar 2006-2009, och att antalet kommer öka ytterligare som ett resultat av Energifonden.^x

3.2 DEMOKRATI, MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER OCH JÄMSTÄLLDHET

Antal avtalade insatser: 23. Två insatser avslutades och tre nya avtal ingicks under perioden januari-augusti 2011.

3.2.1 Resultat och risker på insatsnivå

Insats 1: Twaweza ansvarsutkrävande

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
114	200812-201409	25	Hivos	Programstöd	29%

Förväntade resultat på effektnivå

- Bred tillgång till information, civilt engagemang och offentligt ansvar främjat genom stöd från Twaweza till medborgare för att få tillgång till myndigheter och grundläggande tjänster.

Resultat

- Genomförande löper huvudsakligen på enligt plan^{xi}, men effekter är fortfarande för tidiga att se eftersom programmet bara är inne på sitt andra år.
- Ett nätverk för uppföljning och rapportering från lokal nivå, av myndigheter och samhällsservice, som omfattar 250 byar och 2500 hushåll runt om i landet har etablerats. Andra intermediära effekter inkluderar etablerandet av strategiska partnerskap inom vatten och utbildningssektorerna, samt signifikanta bidrag till information och debatt i TV, radio och genom undersökande analyser och rapporter.^{xii}

Risker och riskreducerande åtgärder

- Låg risk för bristande intern kontrollmiljö - en nyligen genomförd revision slog fast att Twaweza har ett väl fungerande system för finansiell uppföljning.

Insats 2: Local Government Development Grant (LGDG)

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
60	200912-201112	40	GoT	SPS med poolfinans ^{xiii}	5%

Förväntat resultat på effektnivå

- Ökad förutsägbarhet, ansvarsutkrävande, transparens och rättvis tillgång till offentlig service.

Resultat

- I regeringens bedömning 2010/2011 kvalificerade sig 128 av 132 lokala myndigheter (distrikt) för utbetalning av totalt 1,3 miljarder SEK.
- Riksrevisorn konkluderade att majoriteten av de lokala myndigheterna brister i transparens och ansvarsutkrävande xiv Den vanligaste anmärkningen är att brister uppmärksammade i tidigare revisioner inte har åtgärdats.
- Allokeringen från statsbudgeten 2009/2010 visar stora investeringar i utbildning och hälsa, vilket också bekräftas av kvartalsvisa uppföljningsmöten i fyra regioner där ambassaden deltagit.

Risker och riskreducerande åtgärder

- Avsevärd risk att de rådande bristerna avseende ansvarsutkrävande och transparens inte minskar. Det kompletterande stödet till Local Government Reform Programme (LGRPP) har här en viktig roll, men reformtakten är långsam och dialogen mellan givarna och regeringen har under senare år varit mycket ansträngd. Bättre koordinerad policydialog, och ansträngningar att förbättra det ansträngda dialogklimatet samtidigt som tydlig kritik och krav framförs är centrala åtgärder.

Insats 3: Local Government Reform Programme (LGRP II)

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
61	201009-201312	20	GoT	Bas-stöd ^{xv}	5%

Förväntat resultat på effektnivå

- Decentralisering av centrala myndigheters roller och funktioner till kompetenta och strategiska lokala myndigheter.

Resultat

- Tekniska rådgivare är på plats för att stödja kapacitetsutveckling med stark fokus på internrevision, finansiella system, och uppgradering av ekonomi-administrativa system.

Risker och riskreducerande åtgärder

- Avsevärd risk för långsam genomförandetakt, p g a bristande politisk vilja och låg kapacitet på den ansvariga centrala myndigheten.

3.2.2 Bedömning av strategimålen för demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet

Sektormål: En effektiv, öppen och ansvarsfull stat, som kan leverera offentliga tjänster till medborgarna, ett civilt samhälle som kan granska staten och främja ett politiskt deltagande, en demokratisk kultur och rättsstatsprincipen.^{xvi}

Sektorresultat

Långsamma men positiva framsteg kan konstateras för demokratisk samhällsstyrning^{xvii}, och Tanzania är fortfarande i ett afrikanskt perspektiv rankad som en av de bästa utförarna av reformer för förbättrad samhällsstyrning.^{xviii}

Ambassaden bedömer att stöd från Sverige har bidragit till strategimålet bland annat genom att decentraliseringsprogrammet, trots de tillkortakommanden som framkommer ovan, bidragit till ökad tillgång till offentlig service, ökade investeringar för utveckling och främjande av deltagande på lokal nivå. Strategins verksamhetsmål om att en ökad andel av statliga resurser ska allokeras direkt till lokala myndigheter har uppnåtts, liksom t ex ökad debatt om jämställdhet. Riksrevisionens kapacitet har också stärkts betydligt. Den långsamma takten i genomförandet av reformer för decentralisering är dock oroande, med tanke på den betydelse lokala myndigheter har både för att leverera offentliga tjänster, och för lokalt ansvarsutkrävande. Beslut och allokering av resurser för utveckling som rör lokal nivå återspeglar t ex fortfarande främst centrala direktiv mer än lokala behov.

Svenska insatser har även bidragit till ett stärkt civilt samhälle som bevakar statens skyldigheter och främjande av en demokratisk kultur genom att stärka civilsamhällesorganisationer, bidra till att stärka mediernas roll i samhället samt till ett stärkt rättsligt ramverk för demokrati och mänskliga rättigheter. Det svenska stödet har därmed bidragit till positiva framsteg genom ett mer aktivt civil-samhälle, inte minst vad gäller påverkansarbete för mänskliga rättigheter och ökat deltagande på lokal nivå. Ambassaden bedömer att kombinationen av en pro-aktiv MR och antikorrupsionsdialog (se avsnitt 5 och 6) och finansiellt stöd till strategiska enskilda organisationer har visat sig särskilt effektivt, och att denna modell bör fortsätta under kommande år.

3.3 MARKNADSUTVECKLING

Antal insatser: 3. Under perioden har tre insatser avslutats och ett nytt avtal undertecknats.

3.3.1 Resultat och risker på insatsnivå

Insats 1: Financial Sector Deepening Trust (Fas 2)

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbets-partner	Samarbets-form	Svensk andel av totala stödet
60	200912-201410	24	FSDT	Programstöd	20%

Förväntat resultat på effektnivå

- Tillgång till finansiella tjänster för 876.000 män, kvinnor och företag.

Resultat

- I mars 2011 hade totalt 964.826 män, kvinnor och företag fått tillgång till finansiella tjänster genom FSDT finansierade insatser, varav 553.394 (57%) var kvinnor och ungdomar. Detta överskrider de mål som sattes i juni 2012.^{xix} Målgruppen är spridd över hela landet.

- Tanzanias snabba befolkningstillväxt på 3%, gör att den relativa andelen män, kvinnor och företag som inte använder någon typ av finansiella tjänster har ökat från 54 till 56%.^{xx} Programmet har bidragit positivt till indikatorn i resultatmatrisen gällande kvinnors och ungdomars tillgång till finansiella tjänster.

Risker och riskreducerande åtgärder

En risk för 2011-2012 är att FSDT under de senaste månaderna inte har lyckats absorbera sin utökade projektbudget som planerat eftersom större insatser skjutits upp. Fler insatser förväntas gå från planerings- till genomförande fas nu när FSDT fått ytterligare kapacitet i form av mer personal.

Insats 2: Trade Mark East Africa – Tanzania

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
30	201012-201406	10	Offentliga och privata	SPS med pool	20%

Förväntat resultat på effektnivå

Ökad regional integration och handel för Tanzania.

Resultat

- Programmet har inrättat ett landkontor och rekryterat 5 personer, inlett flera processer relaterade till förenklade handelsprocedurer för reduktion av transportkostnader (arbetet med 4 regionala "one-stop-border posts" har inletts), inlett flera upphandlingar bl a relaterade till kapacitetsuppbyggnad av ministeriet för Östafrika samarbete, samt påbörjat samarbetet med Tanzania Ports Authority.
- Genomförandet går långsammare än väntat, med endast 15% absorbering av planerad budget under de två första kvartalen. Det går också långsammare i Tanzania än i de andra landprogrammen i EAC. Den viktigaste orsaken har varit det sena undertecknandet av samarbetsavtalet mellan TMEA och regeringen, vilket fördröjt den fulla implementeringen av programmet. Avtalet undertecknades 15/9 2011 och ambassaden bedömer att genomförandet nu kommer snabbas på.^{xxi}

Risker och riskreducerande åtgärder

Den största risken för TMEA relaterar till svagt nationellt ägarskap. Inrättandet av den nationella styrkommittén (med deltagande från handelsministeriet och andra viktiga intressenter) för Tanzania programmet är därför avgörande, och en utveckling som ambassaden kommer att följa noga och förespråka.

Insats 3: Business Environment Strengthening - Advocacy Component Phase II

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
12	200811-201312	5.7	Företag och näringslivsorganisationer	SPS med pool	18%

Förväntat resultat på effektnivå: Högre trovärdighet i och ökad framgång för näringslivsorganisationernas lobbying/påverkansarbete för ett förbättrat affärsklimat.

Resultat

- BEST-AC uppvisar en blandad men huvudsakligen negativ trend när det gäller att uppfylla slutmålen för ungefär hälften av sin output indikatorer.^{xxii}
- Programmet har därför, i linje med rekommendationerna från externa utvärderingar under de senaste två åren inlett en övergång till mer specifika kapacitetsutvecklingsinsatser, mer pro-aktivt främjande av lobbying/påverkansarbete och ökat fokus på media insatser.^{xxiii}

Risker och riskreducerande åtgärder

Den största risken för BEST-AC är alltför stor fokus på allmänna kapacitetsutvecklingsinsatser istället för att pro-aktivt främja strategisk lobbying/påverkansarbete. Eftersom det senare drivs av näringslivsorganisationerna själva - med efterfrågestyrt stöd från BEST-AC - är programmets resultat beroende av starka och medlemsdrivna näringslivsorganisationer.

3.3.2 Analys av det strategimålet för Marknadsutveckling

Sektormål

En stark privat sektor som skapar tillväxt och arbetstillfällen för de fattiga.^{xxiv}

Sektorresultat

Uppfyllelsen av sektormålet bedöms vara relativt svag. Trots en genomsnittlig hög årlig tillväxt på ca 7%, har den inkomstrelaterad fattigdomen inte minskat. 90% av jobben skapas av den formella och informella privata sektorn, men antalet jobb är inte tillräckligt. Tanzania behöver skapa mer än 770,000 nya produktiva arbetstillfällen årligen för att kunna nå MDG1 år 2015. Investerings- och affärsklimatet försämras i internationella jämförelser, och man uppnådde inte det uppsatta sektormålet i fattigdomsstrategin om en tvåsiffrig placering i "Cost-of-doing business".^{xxv}

Tanzania är ett land i transition som ännu inte fullständigt har övergått till en marknadsekonomi. Regeringen är fortfarande osäker på sin roll som främjare i en marknadsutveckling vilket ger sig till känna inom viktiga områden som affärsklimatsreformer, investeringar, handel, energi, jordbruk och finansiella tjänster. Överdriven och ineffektiv statlig inblandning - snarare än effektivt främjande - är vanligt. Den största risken för att inte uppnå målen inom sektorn är svagt engagemang för genomförande av nödvändiga reformer Dessa risker kan minskas genom att regeringen ökar sin dialog med näringslivsorganisationerna i samband med viktiga sektorbeslut, samt för ambassadens del att komplettera sitt stöd till de statliga kanalerna med stöd även till icke-statliga aktörer – inte minst näringslivet självt.

3.4 HÄLSA

Antal insatser: 5. En insats avslutades och ett nytt avtal har ingåtts under perioden januari-augusti 2011

3.4.1 Resultat och risker på insatsnivå

Insats1: Femina HIP

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
60.6	200606-201306	49.9	Femina HIP	Org.stöd	38%

Förväntat resultat på effektnivå

- En stödjande miljö där unga människor kan göra positiva val kring sexualitet och en hälsosam livsstil som minskar effekterna av hiv/aids, och som stöder ungas rätt att uttrycka sig, delta i den offentliga debatten och engagera sig i det civila samhället.

Resultat

- Ambassaden bedömer att insatsen visar en hög grad av resultatuppfyllelse. Effekterna av Femina HIP's multimedia plattform (magasin, radio, TV och website) kan visserligen inte kvantifieras, men genomslaget pekar på en hög grad av kostnadseffektivitet. *Fema magazine* och *Si Mchezo!* uppskattas ha lästs av 4,0 miljoner tanzanier; *Fema TV Talk Show* sågs av 3.4 miljoner; och *Pilika Pilika Radio* hade 5.4 miljoner åhörare, under 2010. 360,000 kopior av *Fema magazine* distribuerades till 2,400 gymnasieskolor och 519,000 kopior av *Si Mchezo!* distribuerades till enskilda organisationer på landsbygden runt om i landet, under första halvan av 2011.
- Inkomna bidrag från skrivtävlingar som anordnades av Femina HIP tyder på att unga i ökande utsträckning är medvetna och kan göra informerade val om sexuell hälsa, och HIV/AIDS-testning, och behandling, som ett resultat av Femina HIP's multimedia plattform.

Risker och riskreducerande åtgärder

- Avsevärd risk vad gäller sårbarhet och beroende av ett fåtal motiverade och kompetenta individer i organisationens ledning.^{xxvi}

Insats 2: AMREF

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
43	201012-201406	14	AMREF	Projektstöd	N/A

Förväntat resultat på effektnivå

- Förbättrad MR-situation för 100,000 unga människor som begränsas av brist på kunskap i SRHR-frågor och brist på offentlig service som riktar sig till unga i Iringa, Kinondoni och Ilala.^{xxvii}

Resultat

- Projektet utvecklades planenligt under första halvåret. En baseline studie om sexuell och reproduktiv hälsa (SRH) i projektområdet genomfördes i syfte att slutföra projektupplägg; 30 budskap om SRHR utvecklades av olika grupper inklusive av unga som lämnat skolan, hälsoarbetare, föräldrar och artister; och 50 media-representanter informerades om standarder för medias rapportering relaterat unga och SRHR-frågor.^{xxviii}

Risker och riskreducerande åtgärder

- Hög risk för att deltagande kommuner inte bidrar med tillräcklig finansiering för hälsostöd för unga, p g a låg finansiell kapacitet^{xxix}

Insats 3: Restless development (tidigare SPW Phase 2)

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
41	200710-201306	35	Internationell NGO	Org.stöd	55%

Förväntat resultat på effektnivå

- Minskad sårbarhet för hiv/aids bland unga genom information och utbildning i att fatta ansvarsfulla SRH-beslut; med stöd från samhället och myndigheter på alla nivåer.

Resultat

- Ambassaden bedömer att insatsen genomförs som planerat och i huvudsak leder till önskade resultat.
- 94% av unga människor kunde korrekt identifiera minst fyra sätt att infekteras av HIV och hur man undviker detta.
- Färre tonårsgraviteter i skolor där lärarna utbildats, och unga involverats i SRH-utbildning
- Ökade inkomster och förbättrad kunskap om att hantera pengar; många unga människor ökade sin inkomst från minde än 100,000 TSh/månad till uppemot 400,000 tack vara förbättrade kunskaper i att identifiera försörjningsmöjligheter^{xxx} och livskunskapsutbildning.

Risker och riskreducerande åtgärder

- Medium risk att rekommendationer i "value for money"-revision (genomförd efter misstankar om korruption) rörande stärkt finansiell kontrollmiljö inte genomförs. Frågan bevakas nära av ambassaden.

3.4.2 Bedömning av strategimålet för Hälsa

Sektormål: Förebygga hiv/aids och följder härav^{xxxi}

Sektorresultat.

Ambassaden bedömer att arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i landet är på frammarsch, och att det svenska stödet har bidragit till detta. Hiv-prevalensen har minskat från 7% bland vuxna i åldern 15 - 49 under 2004-05 till 6% under 2007-08. Stöd till det civila samhällets organisationer har gjort det möjligt för organisationer att inta en ledande roll för att stödja regeringens ansträngningar i genomförandet av

sin ungdomspolitik genom att utöka program för kompetensutveckling i entreprenörskap, att stärka ungdomars delaktighet samt jämställdhets- och rättviseprogram.

Dessa strategier har visat tydliga resultat, minskat antal könssjukdomar bland ungdomar har rapporterats samt en ökning av efterfrågan på och användning av tjänster som frivillig rådgivning och testning (VCT), kondomer och annan reproduktiv hälsovård. Delaktighet och sysselsättningsinitiativ för ungdomar såväl manliga som kvinnliga, både i och utanför skolan, har genomförts genom SRHR-, jämställdhets- och livskunskapsutbildning.

3.5 UTBILDNING

Antal insatser: 12. Under perioden januari-augusti 2011 har inga insatser avslutats och inga nya avtal har undertecknats.

3.5.1 Resultat och risker på insatsnivå

Insats 1: Zanzibar Education

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
40	201006-201312	10	MoEVT	Programstöd	100%

Förväntade resultat på effektnivå

- Ökad tillgång till grundskoleutbildning för cirka 12 000 skolbarn på Zanzibar.
- Stärkt kapacitet bland utbildningsministeriets personal samt bland lärare för att möta krav i samband med ny läroplan.
- Stärkt kapacitet inom utbildningsministeriet avseende kvalitetssäkring samt förbättrade villkor för att uppnå resultat inom utbildningssektorn.

Resultat

- Ambassaden bedömer att programmet är på väg att nå uppställda mål och att ca 4 000 elever, inklusive elever med funktionshinder, nu har tillgång till de cirka 130 klassrum och övriga lokaler som byggts under det första året.
 - Utbildningsprogram har genomförts för utbildningsministeriets personal och kortare kurser för lärare, lokala hantverkare, statistiker och andra målgrupper i enlighet med framtagna kapacitetsutvecklingsplan och budget. Mer än 750 personer har hittills utbildats inom ramen för programmet.
 - Stödet till en institutionell rådgivare har lagt grunden till ett förändringsarbete inom utbildningsministeriet, samtidigt som övriga konsulttjänster försenats.

Risker och riskreducerande åtgärder

- Påtaglig risk för ytterligare förseningar i upphandling av konsulttjänster, främst avseende framtagning av reformprogram inom offentlig finansiell styrning. Detta hanteras av ambassaden genom dialog på hög nivå

med berörda ministerier samt förbättrad samordning med andra utvecklings-partners.

Insats 2: Joha Trust, Avslutande stöd

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbets-partner	Samarbets-form	Svensk andel av totala stödet
26	200801-201206	26	Joha Trust	Projektstöd	34%

Förväntade resultat på effektnivå

Etablering av en modellskola för flickor på gymnasienivå, med särskilt stöd till begåvade flickor från fattiga familjer.

Resultat

Skolan erbjuder i dag gymnasieutbildning med mycket god kvalitet och skolan har över 640 studenter från i stort sett hela Tanzania. Antal elever per lärare är 1:18. Skolan är rankad bland de främsta i landet. Mer än 380 flickor har tagit sin examen på en lägre nivå och drygt 200 flickor har tagit sin examen på den mer avancerade nivån.

Joha Trust erbjuder stipendier till flickor från resurssvaga hushåll. Omkring 25% av skolavgifterna täcks genom dessa stipendier.^{xxxii}

Risker och riskreducerande åtgärder

Hög risk för bristande ekonomisk hållbarhet samt minskat fokus på flickor från fattiga familjer, hanteras främst genom identifiering av alternativa möjligheter till finansiering.

Insats 3: OUT Capacity Development

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbets-partner	Samarbets-form	Svensk andel av totala stödet
23	200702-201106	21.5	MoFEA	Programstöd	100%

Förväntade resultat på effektnivå

- Förbättrad prestation inom elva nyckelområden avseende pedagogiskt ledarskap, utbildningsadministration och integrering av informations- och kommunikationsteknologi (IKT).^{xxxiii}

Resultat

- Framgångsrik integrering av IKT i utbildningsplaner och övrig verksamhet vilket ökat effektiviteten och öppenheten.^{xxxiv}
- Mindre övertygande resultat avseende delaktighet i beslutsprocesser och på vilket sätt programmet bidrar till fattigdomsbekämpning.

Risker och riskreducerande åtgärder

- Låg risk att IKT inte kommer att integreras, tack vare effektiv implementering av beslutad strategi för att fasa ut stödet.

3.5.2 Bedömning av strategimålet för Utbildning

Sektormål: Uppgradera Tanzanias mänskliga resurser genom att öka fattiga kvinnors och mäns möjlighet att delta i den ekonomiska tillväxten, minska icke-inkomstrelaterad fattigdom och stärka demokratisk samhällsstyrning genom rätten till utbildning.

Sektorresultat

Resultaten som redovisas i detta avsnitt är främst relaterade till svenska aktiviteter inom ramen för den så kallade dialogstrukturen, eftersom det svenska stödet till utbildningssektorn i huvudsak sker genom budgetstöd^{xxxv}. Ambassaden bedömer att möjligheten till utbildning stärkts under strategiperioden men att stora utmaningar, särskilt vad gäller kvalitet kvarstår.

Förskolan är på uppgång, föräldrar och övriga samhällsmedborgare blir mer och mer delaktiga i det lokala skolarbetet och antalet inskrivna elever/studenter har ökat markant under flera år, detta gäller både för fastlandet och Zanzibar. Andelen behöriga grundskolelärare ökar också. Trots detta är bristen på lärare akut, särskilt på landsbygden, och långsiktiga insatser krävs för att utbilda tillräckligt många lärare. Tanzania är på god väg att kunna erbjuda utbildning för alla grundskolebarn, både pojkar och flickor, men antalet elever som avslutar sin utbildning i förtid är oroväckande. Tillgång till gymnasieutbildning är fortfarande begränsad. Med ett stort antal elever i grundskolan påverkas även efterfrågan på gymnasieutbildning, yrkesutbildning samt högskoleutbildning. Antalet studenter inom dessa utbildningar väntas öka kraftigt under de kommande åren. Sammanfattningsvis kämpar utbildningssystemet i Tanzania med otillräcklig finansiering, svag kapacitet och bristande pedagogisk kvalitet. En konsekvens av detta är att en stor del av eleverna saknar kunskaper och färdigheter de förväntas utveckla i skolan. Dessutom förekommer stora regionala skillnader när det gäller studieresultat.^{xxxvi} Utbildningens kvalitet betonas därför av samtliga aktörer på alla nivåer inom utbildningssektorn, med civila samhället som en viktig röst för att skapa en gynnsam förändring i politik och praxis.

3.6 FORSKNING

Antal insatser: 5. Fem insatser avslutades under perioden.

3.6.1 Resultat och risker på insatsnivå

Insats 1: University of Dar es Salaam (UDSM)

Avtalats belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
138	200907-201403	51	UDSM	Projektstöd	100%

Förväntat resultat på effektnivå

- Institutionell kapacitet utvecklad som stärkt universitetets system och högre utbildning inom ramen för nationella riktlinjer och handlingsplaner.

Resultat

- Alla tretton forskningsprogram är nu igång, och omfattar ämnen som marin forskning, förnybar energi, infrastrukturutveckling, och företagsutveckling. Ambassaden bedömer därmed att programmet nu utvecklas enligt plan.

- 80 PhD och 20 MSc studenter har utexaminerats^{xxxvii}, och ytterligare 80 PhDs och 25 MSc är igång.^{xxxviii} Sju av 10 med doktorsexamen och mer än hälften med MSc har hittills anställts av universitetet och har därmed stärkt den högre utbildningen. Övriga har anställts inom myndigheter eller privata sektorn. Totalt finns idag 547 PhD och 612 MSc vid universitetet, och projektet har därmed potential att öka kapaciteten med mer än 30%.^{xxxix}
- 49 anställda vid UDSM har deltagit i nationella och internationella konferenser och har presenterat forskningsresultat. 43 artiklar i internationella journaler och fyra kapitel till böcker har producerats.

Risker och riskreducerande åtgärder

- Medium risk för att faktiska medel som kommer universitet till godo inte överensstämmer med budget, p g a valutaförluster när TSh växlas tillbaka till USD^{xl}, vilket följs upp genom revisioner och dialog med universitetet.

Insats 2: Muhimbili University of Health and Allied Sciences (MUHAS)

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
62	200907-201403	24.6	MUHAS	Projektstöd	100%

Förväntat resultat på effektnivå

- Institutionell kapacitet utvecklad som stärkt universitetets system och högre utbildning inom ramen för nationella riktlinjer och handlingsplaner.^{xli}

Resultat

- Projektet bedöms överlag genomföras enligt plan. 10 PhD-studenter examinerades under året och undervisar nu vid MUHAS och arbetar vid universitetssjukhuset. Flera har befordrats, vilket bidragit till en kritisk massa av välmotiverad personal. Nya PhD-studenter är något försenade, delvis p g a sent Sida-beslut om stöd och försenade utbetalningar via finansministeriet.
- Seminarier har ökat forskningskapaciteten hos yngre forskare och förbättrat kvaliteten på forskningsansökningar. Forskningsresultat har spridits genom publikationer. Studier om genderbaserat våld, sexuella övergrepp på barn, och våld i hemmet har bidragit med viktig information om omfattningen av dessa problem i Tanzania.

Risker och riskreducerande åtgärder

- Liten risk för att universitets administrativa system inte håller måttet (MUHAS etablerades 2007), vilket följs upp bland annat i de årliga uppföljningarna.

Insats 3: Commission of Science & Technology (COSTECH)

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
17	200907-201403	4.25	COSTECH	Projektstöd	100%

Förväntat resultat på effektnivå

- Ökad användning av evidensbaserade policysammanfattningar och rekommendationer för det statliga beslutsfattandet vilka behandlar nationellt prioriterade problem och utmaningar.

Resultat

- Policy briefs om internationella ägandefrågor (IPR) och lokal förvaltning av skog har utvecklats och spridits till relevanta ministerier och andra intressenter. Uppföljande utbildningar med de berörda ministerierna planeras.
- Ett utkast till en "National research Agenda" har utvecklats, som kommer diskuteras och planeras antas under hösten 2011.
- COSTECH har också efter ett konkurrensförfarande beviljat anslag till 53 forskningsansökningar inom områdena jordbruk, husdjursskötsel och fiske.

Risker och riskreducerande åtgärder.

- Avsevärd risk för framtida ledningsproblem p.g.a .av alltför högt beroende av ett fåtal kvalificerade personer. Ambassaden följer frågan och stöder COSTECHs ambition att minska sårbarheten inom ledningen.

3.6.2 Bedömning av strategimålet för Forskning

Sektormål: Förstärka landets analytiska förmåga och internationella konkurrenskraft.^{xlii}

Sektorresultat

Ambassaden bedömer att programmen har gett viktiga bidrag till uppnående av sektormålet, och att kapaciteten i Tanzania att bedriva forskning har förbättrats avsevärt. Det framgår också av trenderna för indikatorerna i resultatmatrisen: en nationell forskningspolicy antogs 2010, en budgetpost för forskning (25 miljarder TSh 2011) har specificerats, och antalet internationellt antagna forsknings-publikationer med svensk finansiering ökade från 83 år 2007 till 172 år 2010. Sverige har även stött Tanzania i att bygga upp sin kapacitet att utöva ledarskap genom att stärka lokal expertis, institutioner och forskningsförvaltningssystem. Programmet i sin helhet drivs i enlighet med landets egna utvecklingspolicyer och strategier vilket gör att stödet bedöms som hållbart. Största risken för hållbarhet och fortsatta förbättringar av universitetssystemen bedöms vara långsiktig finansiering och huruvida regeringen kommer leva upp till åtagandet att avsätta 1% av BNP för forskning

3.7 GENERELLT BUDGETSTÖD

Avtalat belopp, (MSEK)	Avtalsperiod	Utbetalade medel hittills	Samarbetspartner	Samarbetsform	Svensk andel av totala stödet
1,800	200907-201206	705	Government of Tanzania	GBS	2%

En uthållig minskning av fattigdomen i Tanzania genom att stödja genomförandet av Tanzanias nationella strategi för tillväxt och fattigdomsminskning. De övergripande målen för Tanzanias fattigdomsstrategi är:

- 1) Tillväxt för att minska inkomstfattigdom,
- 2) Förbättrad livskvalitet och välfärd, samt
- 3) God samhällsstyrning och ansvarsutkrävande.

För 2010 minskades Sveriges åtagande om budgetstöd med 135 miljoner till 315 miljoner kronor med hänvisning till tröghet inom reformer för decentralisering av offentlig finansiell styrning (PFM), samt med hänvisning till oroande trender för de underliggande principerna. Förbättringar på några områden gjorde att åtagandebeslutet för 2011 ökades med 60 miljoner till 375 miljoner kronor.

Regeringen och givarna har upprättat ett gemensamt ramverk för uppföljning av budgetstödet. Detta innehåller 37 resultatindikatorer på effektnivå. Dessa är fördelade på tre kluster som motsvarar de övergripande målen i strategin, samt ett fjärde kluster som berör makro- och PFM-frågor.

Totalt uppnåddes 17 av 37 effektindikatorer, 17 uppnåddes inte, två kunde inte mätas och i ett fall hade regering och givare olika syn på hur indikatorn skulle mätas. Huvudsakligen är fördelningen av uppnådda och inte uppnådda målsättningar jämt fördelade mellan de olika klustren med undantag för kluster 3 där endast två effektindikatorer var uppsatta och båda uppnåddes. För kluster 1 uppnåddes 5 av 10 mål och för kluster 2 uppnåddes 7 av 13 mål. För kluster 4 uppnåddes endast 3 av 10, men två av dessa berör givarnas utbetalning av budgetstöd, vilket i sin tur beror på regeringen, men inte enbart. Nedan ges några exempel för varje kluster från uppföljningen av budgetstödet 2010 (PAF 2010).

Kluster 1: Tillväxt för att minska inkomstfattigdom

- Andelen riks- och regionvägar i bra skick har ökat från 82% 2005 till 89% 2010, vilket är en minskning från 95% 2009 beroende på en uppgradering av generellt sämre distriktsvägar till regionvägar, samt på onormalt hög nederbörd under 2009 och 2010. Målet 93% för 2010 uppnåddes inte.
- Tiden från avlastning till klarering av container i hamnen i Dar Es Salaam har minskat från 20,1 dagar 2005 till 12,5 dagar 2010. Målet 16 dagar för 2010 uppnåddes.
- Jordbruksmark med bevattning ökade från 317 000 hektar 2005 till 381 000 hektar 2010. Målet 340 000 hektar för 2010 uppnåddes.
- Utnyttjandegraden av elektricitet i förhållande till total kapacitet ökade från 62% 2005 till 85% 2010. Målet 71% för 2010 uppnåddes. Andelen av befolkningen med tillgång till elektricitet ökade från 8,2% 2005 till 14,5% 2010. Målet 14,5% för 2010 uppnåddes. ^{xliii}

Kluster 2: Förbättrad livskvalitet och välfärd ^{xliiv}

- Andelen elever som klarar standardtest i årskurs 7 minskade från 70% 2000 till 69,3% 2009/10. Detta är dock en förbättring sedan mitten av

2000-talet då andelen som klarade testet var ännu lägre. Målet 63% för 2010 uppnåddes.

- Andelen elever som avslutat fjärde året i gymnasieskolan minskade från 91% 2003 till 72,9% 2009/10. Detta är en gradvis försämring som delvis förklaras av ökade budgetallokeringar för utbyggnad av gymnasieskolor på bekostnad av kvalitetsaspekter i utbildningen. Målet 86% för 2010 uppnåddes inte.
- Andelen av befolkningen på landsbygden såväl som i städerna med tillgång till rent och säkert vatten har ökat från 53% respektive 73% 2003 till 58,7% respektive 84% 2009. Förseningar av projekt har bidragit till att målen 65% för landsbygden och 90% för städerna inte uppnåddes.
- Andelen födselar som sker med en hälsoarbetare närvarande har ökat från 46% 2004/05 till 51% 2010. Målet 60% för 2010 uppnåddes inte.

Kluster 3: God samhällsstyrning och ansvarsutkrävande

- Andelen oavslutade rättsfall som är äldre än två år tycks ha minskat från 25,9% 2008 till 12,9% 2009. Båda mätningarna är osäkra. En minskning för högsta domstolen förefaller säkerställd genom jämförbara mätningar från 31,7% 2008 till 25,5% 2010. Målet 25% för 2010 bedömdes vara uppnått.
- Andelen av statsbudgeten som allokeras direkt till distriktsnivå har ökat från 16,1% 2005 till 25,12% 2010. Målet 25% för 2010 uppnåddes.

Kluster 4: Makro- och PFM

- Andelen statliga upphandlingar som genomförs i full enlighet med regelverket har ökat från 39% 2005 till 73% 2010. Målet 65% för 2010 uppnåddes.
- Avvikelse mellan budget och faktiskt utfall av budget minskade från 18% 2005 till 12,7% 2010. Målet 12,9% för 2010 uppnåddes.
- Budgetunderskottet ökade från 5% 2007 till 6,4% 2010. Målet 5,7% för 2010 uppnåddes inte.
- Inflationen ökade från 4,5% 2005 till 10,6% 2010. Målet 8-10% uppnåddes ej.

Sammantaget visar huvuddelen av indikatorerna en positiv utveckling i förhållande till baseline även om inte målsättningar uppnåts. I flera fall finns rimliga förklaringar till att målen inte kunde uppnås. I andra fall har allokerade resurser varit otillräckliga och målsättningarna därmed de facto nedprioriterade. Bedömningen är att överlag går utvecklingen framåt, men i en långsammare takt än planerat och förväntat.

Riskbedömning

Tanzanias ekonomiska tillväxt är fortsatt hög. Inflationen har ökat till följd av stigande globala mat- och oljepriser. Under finanskrisen och åren därefter överskattade regeringen prognosen för inhemska skatteintäkter. Nedskärningar under innevarande budgetår blev nödvändigt. Överoptimistiska intäktsprognoser och nedskärningar under innevarande budgetår riskerar att påverka trovärdighet för budgeten som planerings- och allokeringsmekanism. Givarna har gemensamt, med IMF i spetsen, betonat betydelsen av realistiska intäktsprognoser. Under innevarande år

ligger dock skatteintäkterna hittills i linje med prognoserna. Dessa budgetfrågor förväntas vara fokus vid årsgenomgången av budgetstödet i november.

Som framgått ovan (3.3.2) har fattigdomsindikatorerna på nationell nivå endast minskat marginellt. Däremot visar statistiken att fattigdomen har minskat i städerna, först i Dar Es Salaam därefter även i andra större städer. Fortfarande är fattigdomen utbredd på landsbygden där folkflertalet är sysselsatt inom jordbruksnära verksamhet. Tillväxten inom jordbruket är fortsatt lägre än inom service till industri och i stort sett i nivå med befolkningstillväxten. Regeringen har i sin strategi prioriterat investeringar inom jordbruket och sektorallokeringen i budgeten har ökat de senaste åren, men utfallet har inte ökat i samma takt.

Tanzania har under en längre tid prioriterat investeringar inom de sociala sektorerna. Inom utbildning har investeringarna fokuserat på att expandera tillgången till utbildning, vilket medfört att Tanzania sannolikt kommer att nå MDG2. Andel kvalificerade lärare ökar, men fortfarande är tillgången på kvalificerade lärare låg i delar av landet (se även 3.5). Överoptimistiska intäktsprognoser leder till kontranstronering och låg förutsägbarhet i vidaredelegering av medel till samhällsservice, som utbildning och hälsovård. En trend har varit att vid kontranstronering prioritera löpande utgifter, främst löner. Detta har motiverats med att fler lärare och hälsoarbetare behöver rekryteras. Det finns en risk att behovet av minskande löpande utgifter inte tar tillräcklig hänsyn till behovet av ökad kvalitet inom utbildning och hälsovård. Sverige för en aktiv dialog kring kvalitetsfrågorna inom utbildningssektorn.

Inom ramen för Tanzanias system för offentlig styrning har förbättringar skett, framför allt inom extern revision och upphandling där de ansvariga myndigheterna anses ha stärkts betydligt. Riskerna är trots allt betydande, framför allt vad gäller förutsägbarhet och kontroll i genomförandet av budgeten. Regeringen planerar för närvarande en ny fas av reform av offentlig finansiell styrning. Från givarsidan har behovet av att stärka system för internrevision betonats.

Korruption är ett allvarligt problem i Tanzania och rättsprocesserna går långsamt framåt. Trots kraftfulla uttalanden på högsta politiska nivå återstår mycket att göra både vad gäller regeringens agerande och inom statsapparaten i stort. Positivt är att en nyligen initierad upprensningskampanj inom det dominerande partiet har resulterat i att högt uppsatta personer som allmänt uppfattats som korrupta har tvingats träda ner från sina poster och inklusive i parlamentet. Sverige har inom budgetstödsgruppen varit drivande i att få till dialog om anti-korruption på hög politisk nivå. Dialogen har initierats och fortgår fram till nästa budgetstödsomgång för en avslutande bedömning. Ett resultat har varit att representanter regeringen uttalat att alla rättsprocesser ska fortsätta även i fall där försvunna medel återbördats. Sverige har även fört bilateral dialog kring anti-korruption på högsta politiska nivå i Tanzania och villkorat nästa utbetalning mot framsteg inom anti-korruptionsagendan.

4 BISTÅNDEEFFEKTIVITET

Här följer en kort sammanfattning kring biståndseffektivitet, se Bilaga1 för mer detaljerad beskrivning och analys:

- GBS-utbetalningen 2011 beräknas representera 48% av den delegerade landramen för 2011, dvs strax under målsättningen 50% vid slutet av strategiperioden.
- Antal nuvarande sektorer (6) där Sverige är aktiv är fler än de 3-5 som anges som riktmärke i Tanzanias JAS. Orsaken är en kombination av förändrad sektorindelning på Sida under strategiperioden (som inte följer Tanzanias definition av sektorer), och att halvtidsöversynen av strategin rekommenderade fortsatt samarbete inom SRHR vilket innebar att hälsa kvarstod som sektor
- I ett internationellt perspektiv ligger Tanzania väl till vad gäller biståndseffektivitet och Tanzania rankades som tvåa (efter Rwanda) i OECD-DACs utvärdering av Pars deklARATION^{xiv}. Särskilt vad gäller anpassning till inhemska system och förutsägbarhet i givarnas utbetalningar ligger Tanzania högt, medan resultaten är sämre för gemensamma analytiska initiativ och gemensamma missioner.

5 DIALOGFRÅGOR

Följande övergripande dialogfrågor identifierades i ambassadens dialogstrategi:

- Rätten till information och pressfrihet
- Jämställdhet på alla områden (se avsnitt 6)
- Fokus på sårbara grupper i samhället
- MR-överträdelser och utveckling på Zanzibar.

De två viktigaste dialogfrågorna under 2010/2011^{xlvi} var rätten till information/pressfrihet, samt stärkande av barns rättigheter. Även främjande av fria, rättvisa och fredliga val stod i fokus inför valet hösten 2010. Ambassaden har också bedrivit en systematisk dialog på anti-korruptionsområdet, både i relation till budgetstödet (se avsnitt 3.7) och på sektornivå. En utgångspunkt i dialogstrategin är att kombinera dialogen med riktat stöd till strategiska enskilda organisationer som bedriver påverkansarbete. Sektor-relaterat dialogarbete rapporteras främst under avsnitt 6.

Rätten till information och pressfrihet: Ambassaden har genomfört dialog om pressfrihet i samverkan med andra givare. Sverige var t o m juni 2011 delad ordförande i givarsamordningsgruppen för god samhällsstyrning och drev dessa frågor aktivt. Trots att de allmänna valen 2010 överlag ansågs förhållandevis fria, inklusive medierapporteringen, bedömer ambassaden det som olyckligt att processen för lagstiftning om rätt till information (Right to Information) liksom Media Services Bill har försenats^{xlvii}, bland p. g. a. skepsis från myndigheterna och bristande politisk stöd. I samverkan med civilsamhällesorganisationer (varav flera mottar svenskt stöd) fortsätter ambassaden dialogen med respektive parlamentsutskott om de två lagförslagen.

Fokus på sårbara grupper: Sårbara gruppers situation har lyfts ad hoc i den sektorrelaterade dialogen, och finansiellt stöd har getts till civilsamhälles-organisationer som arbetar med utsatta barn med särskild fokus på våld mot barn. Barns rättigheter på Zanzibar har lyfts särskilt i dialogen (genom ambassadören i nära samverkan med Rädda barnen, UNICEF och Zanzibar Legal Services Centre (ZLSC) vilket starkt bidrog till antagandet av Zanzibar Children's Act i augusti 2011.

MR-överträdelser och utveckling på Zanzibar: MR-situationen på Zanzibar har förbättrats, och Sverige deltog i den gemensamma givardialogen för att främja en folkomröstning i 2010 (om maktdelning) inför det allmänna valet i oktober 2010.

6 DE TRE TEMATISKA PRIORITERINGARNA

Demokrati och mänskliga rättigheter

MR-frågan lyftes med goda resultat i utbildningssektordialogen, och bidrog till att Tanzania nyligen antog en ny strategisk plan för MR-utbildning 2012-2016.^{xlviii} Utmaningarna har varit större i energisektorn, där ambassaden fokuserat på transparens och ansvarsutkrävande i dialogen. Ambassaden bedömer att vissa förbättringar skett på projektnivå, där upphandlingar blivit mer transparenta. Konsultationen med berörda lokalbefolkningar har ökat inför planeringen av projekt för landsbygdselektrifiering, men genomförandet går långsamt så det är för tidigt att rapportera verkligt deltagande. Integreringen av HIV/AIDS har varit ganska effektiv och har bland annat lett till att det finns en särskild budgetpost och ansvarig personal för arbete med en HIV/AIDS kampanj i Makambako –Njombe projektet. På sektornivå är utmaningarna stora vad gäller transparens och tillgång till information, och mekanismer för ansvarsutkrävande är svaga.

Jämställdhet

Ett aktivt jämställdhetsarbete bedrivs, inte minst inom SRHR-insatserna (se avsnitt 3.4). Ambassaden strävar också efter att aktivt integrera jämställdhetsaspekter i alla sektorer. Ett exempel är systematisk och gender-disaggregerad rapportering från forskningsinsatserna. Ett annat är programmet Financial Sector Deepening Trust, som syftar till att öka tillgången till finansiella tjänster och vars klienter till 2/3 utgörs av kvinnor. Genom givarsamordnings-gruppen för jämställdhet har ambassaden varit med och drivit könsbaserat våld som dialogfråga.

Miljö och klimat

Miljö/klimat är inte en prioriterad fråga inom den nuvarande samarbetsstrategin. Ambassaden arbetar dock aktivt för att integrera åtgärder för att minska och hantera klimatförändringen och andra miljöutmaningar i främst energisektorn. Investeringar i utbyggt transmissions- och distributionsnät förväntas leda till att dieselgeneratorer kan bytas ut mot el från nätet. Investeringar i landsbygdselektrifiering via Energifonden (inklusive genom vattenkraft och solenergi), främjande av

solcellsmarknaden, och stöd till den statliga Bio-Fuel Task Force (som syftar till etablera ett ramverk och för biobränsleinvesteringar) förväntas alla bidra till en hållbar energi-mix.

7 DE TVÅ PERSPEKTIVEN

Ambassaden har under flera år aktivt arbetat med att integrera rättighetsperspektivet och fattiga kvinnors och mäns perspektiv i det pågående arbetet i alla sektorer (se exempel från energi och utbildning i avsnitt 6). Även den övergripande dialogen har, med utgångspunkt från samarbetsstrategin, lagt stor vikt vid särskilt de frågor som identifierades i ambassadens dialogstrategi (se avsnitt 5) och arbetsgruppen kring det interna projektet "Taking Rights Seriously" (TRS) har spelat en viktig roll. Bland annat har kompetensutveckling av såväl ambassadens egen personal som andra givare och samarbetspartners främjats genom en serie miniseminarier som tagit upp de två perspektiven i relation till bland annat energi, marknadsutveckling och utbildning.

En maktanalys på lokal nivå, beställd av ambassaden, slutfördes och spreds under våren 2011, bland annat genom ett seminarium i slutet av maj. Studien tryckte starkt på vikten av fortsatt stöd för lokal demokrati, inklusive såväl decentraliseringsreformen som stöd till civila samhällets arbete på landsbygden. Rapporten har bidragit till diskussion om ansvarsutkrävande och makt både inom myndigheterna och inom civila samhället. Ambassadens bidrag till Sida's bedömningsunderlag inför ny samarbetsstrategi underströk vidare genomgående fattiga mäns och kvinnors perspektiv, och rekommendationerna angående framtida prioriteringar utgick från de två perspektiven.

8 DEN KONTEXTUELLA RAMEN

I riskavsnittet under avsnittet om generellt budgetstöd behandlas ett flertal omvärldsfaktor som påverkar utvecklingen i Tanzania.

Ekonomiska faktorer inkluderar

- Ökande inflation p g a ökande bränsle och matpriser.
- Kraftigt ökad handel med Asien, och Asien alltmer i fokus som källa för investeringar, vilket även påverkar utvecklingssamarbetets roll och dynamik
- Bistånd, och särskilt det generella budgetstödet, minskar som andel av statsbudgeten

Politiska faktorer inkluderar

- Ökande kritik mot CCMs ledarskap, även från inom partiet. Uppmärksammade förändringar gjordes i våras då några av de för korruption mest kritiserade ledargestalterna utmanövrerades.
- Riksrevisionen, parlamentet och media betydelse som watch-dogs tycks öka.

På sikt innebär klimatförändringen och förlusten av biologisk mångfald att sårbarheten ökar, och förutsättningar för långsiktigt hållbar tillväxt minskar.

-
- ⁱ Motsvarande cirka 58 000 Tz shillings/månad. Poverty and Human Development Report Tanzania, 2009.
- ⁱⁱ Antalet inkluderar två insatser, två avslutade avtal (Specific Ageement). Insatserna är fortfarande öppna i väntan på revisionsrapporterna som förväntas före slutet på 2011. Antalet också inkluderar också två registrerade insatser till ett projekt. Den ena är en gåva med avtal (Specific Ageement) med GOT och den andra är ett kreditavtal mellan ABSEK och GoT
- ⁱⁱⁱ Projektet innefattar två delar: MSEK 290 gåva för landsbygdselektrifiering och MSEK 210 utvecklingslån (MSEK168 gåva och MSEK 42 kredit) för uppbyggande av transmissionslinje.
- ^{iv} Ambassaden har inte fått årlig reviderad finansiella rapport för 2010/2011 som kan ge procentsatsen av det svenska stödet till fonden än. I övrigt får fonden 3% av alla elförsäljningsintäkter samt årlig allokering från statsbudgeten . Sverige är den enda givare till fonden för närvarande.
- ^v Kvartalsuppföljningsmöte Sida/REA (augusti 2011). Av 42 millioner som är den uppskattade totala befolkningen i Tanzania, 80% bor i landsbygden. Fondens mål att utöka elektrifiering från 2,5% till 5% innebär att runt 840,000 människor får tillgång till modern energikälla genom fonden.
- ^{vi} REA Annual Report 2009/2010,
- ^{vii} Ingal Spanne, Monitoring Report
- ^{viii} Samarbetsstrategin, sid 8
- ^{ix} Tanzanias fattigdomsstrategi (Mkukuta) mål 6 i kluster 1.
- ^x Sveriges bidrag var viktigt för etableringen av både Rural Energy Agency och Energifonden.
- ^{xi} Sida's Memo "Assessment of Twaweza achievement of benchmarks" (Ulrika Lång, June 2011)., som baseras på Twawezas årsrapport för 2010.
- ^{xii} Text *DalaDalaTV*, en daglig TV-show, har snabbt blivit ett av de mest populära Tv-programmen i Tanzania. 'Informations-shopen' *Uwazi* är en rik källa till information och fördjupad analys genom sin web-portal (www.uwazi.org). *Uwazi* producerade 21 policy briefs på swahili och engelska 2010, varav flera fick omfattande genomslag i media och därmed stimulerade debatt om riksdagsledamöternas arbete i parlamentet. *Uwazi's* policy brief om undernäring startade en debatt som bidrog till regeringsbeslut om standarder för berikande av basmatvaror.
- ^{xiii} The funding is not a true SPS with pool funding, but there is no better classification in Sida's PLUS system of this core support to Tanzania's Local Government Authorities through a donor basket fund.
- ^{xiv} Revisionen av alla 132 LGAs för 2009/10 resulterade i ett lika stort antal (65) rena revisioner som revisioner med anmärkning. IPSAS-standard för bokföring introducerades 2009.
- ^{xv} The funding is not really a conventional core support but there is no better classification in Sida's PLUS system of this support to Tanzania's local government reform programme through a donor basket fund.
- ^{xvi} Samarbetsstrategin, sid 8
- ^{xvii} Bertelsmann Transformation Index, Afrobarometer, World Bank Institute Governance Index, Mo Ibrahim Index.
- ^{xviii} Support for Parliaments, Tanzania and Beyond. Inge Amundsen, Chr. Michelsen Institute, August 2010.
- ^{xix} FSDT Logframe uppdaterad maj 2011.
- ^{xx} FinScope Survey 2006 and 2009.
- ^{xxi} TMEA – Tanzania Programme Quarterly Progress and Financial Reports kvartal 1 (page 15-17) och kvartal 2 (p.19-22+annex progress towards business plan), Review av TMEA, maj 2011 (p.1+20-21),
- ^{xxii} BEST-AC Logframe Report FY 2009-2010.
- ^{xxiii} Ett exempel är en forskningsbaserad rapport genomförd med Confederation of Tanzanian Industries (CTI) om kostnader för företag av orsakade av den ostabila tillgången på elektricitet, och ledde till dialog och diskussioner i media.
- ^{xxiv} Samarbetsstrategin , p 8
- ^{xxv} I e 2011 "doing business index", backade Tanzania från plats 128 till plats 181.
- ^{xxvi} Denna externa följs upp men är inte möjlig att begränsa från ambassadens sida.

- ^{xxvii} Projektet har bl a följande målgrupper och målsättningar: (a) över 15 miljoner människor nås via IEC material och media inklusive TV och radio program (b) ca 100,000 unga (pojkar och flickor) mellan 10–24 år gamla i 15 stadsdelar i Iringa, Kinondoni och Ilala kommunerna nås med riktade informationspaket
- ^{xxviii} AMREF in Tanzania Sexual and Reproductive Health & Rights (*Tuitetee*) Project Implementation Update, December 2010 – August 2011
- ^{xxix} Även dessa två interna risker bevakas av ambassaden.
- ^{xxx} External Evaluation of the Restless Development Peer to Peer Programme (Utkast till report), juli 2011.
- ^{xxxi} Samarbetsstrategin, sid 12
- ^{xxxii} 40 % av studenterna erhåller stipendier, men endast 5% av skolans elever kommer från familjer som lever i fattigdom där stipendieprogrammet måste täcka hela skolavgiften.
- ^{xxxiii} Följande strategiska områden ingår: regional konnektivitet, akademisk kvalitet och akademisk framställan, studentadministration, finansiell administration, personalfrågor, webbaserat lärande samt elektroniska bibliotek.
- ^{xxxiv} 3rd Annual Progress Report, April 2009 – March 2010 (33-34).
- ^{xxxv} Sverige ger även stöd till aktörer inom civila samhället som är engagerade i utbildningsfrågor samt ett särskilt stöd till utbildning på Zanzibar.
- ^{xxxvi} Are Our Children Learning? 2nd Annual Learning Assessment Report Tanzania 2011. Uwezo Tanzania
- ^{xxxvii} Stöd till PhD och MSc-utbildningar är fleråriga åtaganden och dessa resultat inkluderar resultat från tidigare faser av samarbete med Dar es Salaam universitet.
- ^{xxxviii} Appendix 7, "RBM indicators and measures of the program revised 2009-09-11"., 10 av 28 pågående PhD studenter och 11 av 55 pågående MSc-studenter från det tidigare avtalet examinerades under 2009/2010. Totalt 71 PhD studenter (59 manliga, 12 kvinnliga) har antagits under det nya avtalet. En student slutade i förtid, så totalt (28+71-10-1) 88 PhD studenter är för närvarande igång. 96 MSc studenter (68 manliga, 28 kvinnliga) har registrerats under den nya avtalsperioden. En har slutat i förtid så totalt (55+96-11-1)139 MSc studenter är för närvarande igång med finansiering från programmet
- ^{xxxix} Facts and Figures 2009/2010, University of Dar es Salaam, mars 2011, page xviii
- ^{xl} En relativt stor andel av kostnaderna (t ex för sandwich-kurser vid svenska universitet inköp av lab-utrustning mm) är i utländsk valuta. Utbetalning via finansministeriet innebär att universitet får sina medel i TSh, och när dessa sedan växlas tillbaka till USD (eller SEK) innebär det stora valutaförluster, vilket förstärks av den höga inflationstakten.
- ^{xli} Målsättningen för MUHAS projektet är samma som för UDMS-samarbetet. Även om båda projekten handlar om högre akademiska studier (PhD och MSc) i syfte att stärka institutionell forskningskapacitet så har MUHAS (som tidigare var en del av UDMS och först 2007 etablerades som fristående universitetet) ett omedelbart behov av flera kvalificerade forskare som kan undervisa. Genomförandet av programmet, där 35 PhD/MSc studenter planeras fylla vakanser vid universitet och universitetssjukhuset är än så länge tillfredsställande och målet bedöms kunna uppnås.
- ^{xlii} Samarbetsstrategin, sid 11
- ^{xliii} Dessa data bedöms dock inte som tillförlitliga, se avsnitt 3.1.2. En tydlig definition av vad som menas med tillgång till elektricitet och tydliga beräkningsgrunder saknas. Frågan diskuteras aktivt inom sektorarbetsgruppen för energi
- ^{xliv} Statistiken för utbildning rapporterad under GBS stämmer inte fullt ut med informationen i avsnitt 3.5 om utbildning. Anledningen är bl a att olika källor har använts. Skillnaderna är dock små och påverkar inte de trender som beskrivs.
- ^{xlv} OECC-DAC, 2011, Aid Effectiveness 2005-10: Progress in implementing the Paris Declaration
- ^{xlvi} Ambassadens dialogstrategi, 15 april 2010. Dialogstrategin uppdaterades ej 2011 i avvaktan på ny samarbetsstrategi
- ^{xlvii} År 2010 är fjärde året sedan processen för lagstiftning kring Rätt till Information och "Media Service Bill" initierades av en koalition bestående av 12 enskilda organisationer. Trots omfattande ansträngningar av koalitionen i att försöka informera och påverka det ansvariga riksdagsutskottet har det ännu inte lett till resultat.
- ^{xlviii} Distribuerades juli 2011. Human Rights Education Strategic Plan kommer genomföras under perioden 2011/12-2015/16